

Provinciaal Programma Landelijk Gebied Overijssel

Inbreng Gerard Marsman Raadsvergadering 09 maart 2023

Voorzitter,

Voor dat ik start met mijn inbreng wil ik mijn collega's bedanken voor het feit dat we dit onderwerp Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) Overijssel nu kunnen behandelen. Net op tijd, want vanaf volgende week starten de gebiedstafels.

De eerste versie van het PPLG Overijssel is op 4 januari jl. naar het Rijk gestuurd. Wij spreken onze waardering uit voor de voortvarende werkwijze van ons provinciebestuur. Daarmee was Overijssel de eerste provincie en daaruit blijkt een hoog urgentiebesef. Aan de andere kant, het werd ook wel tijd, want na die rechterlijke stikstof uitspraak, intussen 4 jaar geleden, dreigen we op slot te komen staan. Onze fractie is in grote lijnen blij met de eerste PPLG Overijssel. Deze kent 3 doelen te weten:

- 1) Het realiseren van natuurherstel, een robuust watersysteem en minder emissies van broeikasgassen.
- 2) Het behoud en de versterking van de sociaal-economische kwaliteit van het platteland.
- 3) Het realiseren van een toekomstbestendig perspectief voor de landbouw

Voor de ChristenUnie zijn alle drie doelen onlosmakelijk met elkaar verbonden en dat betekent dat ze ook alle drie gerealiseerd moeten worden.

Vanaf volgende week wordt er aan gebiedstafels gesproken over het eerste PPLG. Dit moet uitmonden in een ontwerp PPLG dat 1 juli bij het Rijk moet liggen. Vanwege de snelheid van dit proces lijkt de gemeenteraad op afstand te staan. We zijn weliswaar geen bevoegd

gezag, we schuiven ook niet zelf aan, maar het college en/of ambtenaren doen dat wel.

Onze 1^e vraag aan het college is of er aangegeven kan worden wie of welke organisaties vanuit Ommen een rol krijgen in het proces tot de totstandkoming van het ontwerp PPLG Overijssel?

Vraag 2: Kan het college aangeven hoe we als raad worden meegenomen in dit proces. Niet alleen tot aan 1 juli, maar ook in het proces wat hierop volgt? Krijgen wij als raad nog een positie in dit gebeuren?

Wat betreft onze positionering inzake het PPLG lezen we in de raadsbrief van 9 feb jl. dat het college de Omgevingsvisie 'Ommen Jouw Toekomst' als kader gaat gebruiken. Als het dan gaat om de 'transformatie van het landelijk gebied' dan lezen we dat er veel overlap is met de drie doelen uit het PPLG. De neuzen staan in ieder geval dezelfde kant op en dat is goed om te constateren.

Desondanks vragen wij ons af of we vanuit de gemeente Ommen nog aanvullende kaders willen meegeven voor de gesprekken aan de gebiedstafels. Wij hebben een aantal punten en we zijn ook benieuwd naar de reactie van het college en ook van de collega's.

Allereest iets over de term sociaal-economische kwaliteit. Je bemerkt uit discussies in de Provinciale Staten (PS), ook in het PPLG zelf, dat men moeite heeft dit nader te definiëren. Er wordt dan gesproken over zogenaamde brede welvaart indicatoren, maar concreter wordt het nog niet. MdV, wij hebben daar wel een paar ideeën bij:

Betrek de plaatselijke belangen zoveel mogelijk in dit proces of neem in elk geval hun wensen mee. De meesten hebben een dorpsvisie met thema's rond leefbaarheid, woningbouw, sport, onderwijs, bereikbaarheid en instandhouding van overige voorzieningen. Misschien wel samengevat: zet noaberschap centraal!

Zet in op het verkrijgen van subsidies om de sociaal-economische kwaliteit van het platteland te verbeteren. We gaan daar zeker niet alleen in staan. Ook vanuit PS hoor ik signalen dat hier extra middelen door het Rijk voor

vrij gemaakt moeten worden. LEADER subsidies kennen we al, bedoeld voor plattelandsontwikkeling. Mogelijk dat we nog een aantal koploperprojecten naar ons toe kunnen trekken.

Is ons Rood voor Rood beleid voldoende afgestemd op de toenemende vrijkomende agrarische bebouwing? Om te voorkomen dat andere agrarische bedrijven op slot worden gezet of dat woningen tegen natuurgebieden geplaatst worden, zouden we niet meer moeten stimuleren dat huizen teruggeplaatst worden in de kleine kernen? Moet dat altijd één grote woning worden of mogen dat ook meerdere kleinere woningen zijn? Volgens ons zit die mogelijkheid nu al wel in de RvR regeling, maar het is niet uitgesloten dat we tegen grenzen aan lopen. Als we dit dan ook nog eens combineren met CPO constructies dan kunnen we zo ook op een legale manier Ommenaren zelf meer kansen geven.

Voor de continuïteit van onze vitale kernen is het ook belangrijk dat we kijken naar de combinatie wonen en zorg. Zorgbehoevende ouderen willen zo lang mogelijk in de kernen blijven wonen, jongeren die graag voor hun ouders willen zorgen kunnen niets vinden. Ons advies, mocht dit soort aspecten besproken worden binnen het PPLG, denk dan aan de mogelijkheden voor kangeroewoningen of andere vormen van mantelzorginitiatieven. Het zou jammer zijn als we provinciaal worden tegengewerkt als we lokaal zoiets zouden willen overwegen.

We hebben ook nog wat overige aandachtspunten:

Welke rol kan de RES 1.0 spelen? Zoals u weet streven we zeker niet naar energie cowboys die samen met één agrariër een mega project gaan opzetten. We streven juist naar gezamenlijkheid, waarbij we ook lokaal eigenaarschap eisen. Mogelijk liggen daar kansen om agrariërs te helpen. Ook voor wat betreft de doelstellingen die de Waterschappen hebben kan er gezocht worden naar synergie mogelijkheden met de agrarische sector.

We zouden ook extra aandacht willen vragen voor het voldoende belonen van ecosysteemdiensten. Juist voor Ommen is dit zeer belangrijk. Boeren krijgen een adequate vergoeding voor natuur- en landschapsbeheer en weidevogelbeheer. Maak langjarige afspraken inclusief meetbare doelen en houdt de administratieve druk laag.

Maak volop gebruik van initiatieven die nu al lopen en breidt dit verder uit. Overijssel had al een gebiedsgerichte aanpak lopen. In het PPLG worden enkele koploperprojecten genoemd, maar er zijn ook andere initiatieven waarvan we kunnen leren. Een mooi voorbeeld is een pilot die in Vilsteren loopt waarbij een aantal boeren, het landgoed Vilsteren en de provincie Overijssel al met een gebiedsgericht aanpak waren begonnen. In de pilot zijn een aantal te belonen kritische prestatie-indicatoren afgesproken en de boeren mogen zelf invulling geven. Kan het college ons bijpraten over de stand van zaken inzake deze pilot?

Een aspect dat we in de PPLG missen is het oog hebben voor de menselijke maat. Landelijk en provinciaal wordt het allemaal heel zakelijk aangevlogen. Maar op lokaal niveau, ook hier in de gemeente Ommen is dit juist een punt waar we aandacht voor moeten hebben. Het zijn vaak inwoners die we van dichtbij kennen en dus ook heel gericht aandacht kunnen geven.

Wij pleiten er ook voor dat we vooral uitgaan van een 'gangbare' boer. Boeren gaan straks drie opties krijgen; omschakelen, door ontwikkelen of stoppen c.q. verplaatsen. We constateren dat omschakelen veel aandacht krijgt, maar de meeste boeren zitten daarop niet te wachten. Niet elke boer wil een mini camping, lokale producten verkopen, een biologische boer worden of een zorgboerderij starten. Ze willen gewoon boeren. Innovatie of extensivering zijn dan belangrijke middelen om op in zetten

PAS melders. Wat ons betreft gaan wij vanuit Ommen aangeven dat het legaliseren van PAS melders eerste prioriteit moet krijgen. Feitelijk is dat ook al beloofd vanuit het Rijk, het PPLG benoemt de problematiek ook wel, maar ze verschuilen zich wel een beetje achter een brandbrief. Wij zouden vanuit Ommen willen meegeven: regel het Provincie!

In 2022 besloot PS tot een 'Anticiperend Grondfonds' ter waarde van 100 mln euro. Binnen dit fonds worden door de Provincie Overijssel aangekochte gronden, al dan niet tijdelijk, ingezet voor de landbouw met als hoofddoel extensivering. Maar het kan ook gebruikt worden als ruilgrond. Ons advies is om in de regio Vechtdal maximaal gebruik te maken van dit Grondfonds.

Laatste punt; alle sectoren moeten bijdragen, dus ook de industrie of mobiliteit. Wij zien daarvoor geen aparte programma's. We kunnen dus niet genoeg benadrukken dat het realiseren van natuurherstel niet alleen verhaald kan worden op de agrarische sector.

Voorzitter,

Ik kom tot een afronding. Vrijwel iedereen is van oordeel dat we het probleem van stikstof emissie nu moeten aanpakken om tot realisatie van natuurherstel en een robuust watersysteem te komen. Zelfs LTO ontkent dit niet. De ChristenUnie is blij dat we nu stappen gaan zetten. We voelen hier heel duidelijk de verantwoordelijkheid voor de schepping die ons in beheer is gegeven. We willen goede rentmeesters zijn voor nu, maar ook voor de komende generaties. Wij zijn er van overtuigd dat het behalen van de drie doelstellingen uit PPLG alleen maar gaat lukken met de hulp van de agrarische sector. Daarom vinden we ook zo jammer dat dit onderwerp in de media en in de landelijke politiek helemaal kapot gepolariseerd wordt. Blijkbaar hebben al die kakelende kippen in Den Haag het nog steeds niet in de gaten dat je partijen niet tegenover elkaar moet zetten, maar naast elkaar.

Graag horen we van het college en collega's of zij zich kunnen vinden in de nadere duiding die wij vanuit onze kant inbrengen.

